

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

5. De vi præsumptionum in concursu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

ris & de Jure habeatur à lege pro veritate : tamen verè & propriè non est ipsa veritas , cum veretur circa dubium , & in claris non sit locus conjecturis vel præsumptioni ; ideoque potest in contrarium detegi veritas per confessionem eius , pro quo stat præsumptio : cum nulla melior nullaque efficacior sit probatio , quàm proprii oris confessio , nisi statuto , ultra ius commune , caveretur , ne contra præsumptionem Juris & de Jure admittatur probatio.

Dixi , modò confessio sit de his quæ pendent à voluntate confitentis ; quia in non dependentibus à confitentis potestate confessio non diluit præsumptionem Juris & de Jure , v. g. Præsumptio Juris & de Jure est , quòd qui contraxit sponsalia , & cognovit sponsam carnaliter , contraxit matrimonium ; & tamen adversus hanc præsumptionem non admittitur probatio per confessionem utriusque contrahentium si dicant , se non contraxisse : quia ab eorum voluntate & potestate non pendet matrimonii contractus & distractus . Licet autem in dependentibus à potestate confitentis contra præsumptionem Juris & de Jure admittatur probatio per confessionem eius , pro quo stat præsumptio : tamen cogi ad eam non potest , nisi forte magna suadente æquitate eam exigat .

8. Secundo , admittit probationem in contrarium non solum per quinque testes , sed etiam per duos vel tres multum legales .

9. Tertio : & quidem indistinctè per indirectum : quia cum lex ad hanc præsumptionem requirat certas qualitates & circumstantias , semper admittitur probatio , quòd non simus in tali casu , vel quòd non concurrat aliqua ex requisitis qualitatibus , etiam per duos testes . v. g. Præsumptio Juris & de Jure est , quòd mulier , si contracto matrimonio per metum , diu cum viro moram traxerit , in virum consenserit , & metum purgaverit . *Ad id 21 inf. de sponsal.* & tamen adversus eam admittitur probatio indirecta , nempe quòd illa cohabitatio fuerit quoque violenta : nam violenta cohabitatione probata , tollitur præsumptio purgari metus .

10. Quarto , per notorium : quia probatio , quæ sit per facti evidentiam , nunquam censetur exclusa , licet cæteræ omnes sint exclusæ : modò hoc notorium sit permanens , & allegetur . Nam cum allegatur notorium facti transiun-

tis , illud per testes probari debet : licet notorium non indigeat probatione , indiget tamen allegatione .

11. Alius effectus præsumptionis Juris , quam lex pro veritate habet , donec contrarium non probatur , est , quòd probandi onus rejiciatur in adversarium . *c. Ex insinuatione 3. sup. De procurat. unico inf. Ecclesiastica Lenef. sine deminut. confer.* & gravet eundem durioribus probationibus . Nam qui habet præsumptionem iuris contra se , debet istam fortioribus & apertissimis probationibus diluere , *l. ult. & ibi Gloss. D. Quod unum causa &c. Abbas in c. Quia verisimile in 2. Notab. hoc tit.* Et ita potentior est hæc præsumptio , quam semiplena probatio , quæ non rejicit onus probandi in adversarium . Cumque à iure pro veritate habeatur ; donec contrarium probeatur , necessarium non est deferre iuramentum suppletivum probationis : quanquam qui eam pro se habet , possit illud deferre ad maiorem cautelam & firmitatem .

Dixi , quam lex pro veritate habet : quia si talis sit iuris præsumptio , quam lex non habeat pro veritate , sed levem tantum iudicet , habeatque solum pro auxilio probationis , non transfert onus probandi in adversarium . Sicut nec præsumptio , quæ oritur ex sententia , pendente appellatione : nec præsumptio hominis , nisi sit violenta , *Mench lib. 1. De sumpt. quasi. §. 2.*

§. V.

De vi Præsumptionum in concursu.

1. Præsumptio potentior tollit debiliorem .
2. Quamvis censetur potentior .

Cæterum quando plures concurrunt præsumptiones , tunc potentior perimit debiliorem , *l. Divus D. De in integrum restitut. & ibi Gloss. in V. existimari* : sicut & coniectura potentior debiliorem , si modo distet coniectura à præsumptione : & verisimilitudo potentior tollit minus potentem . Idque obtinet , licet præsumptio hominis concurrat cum præsumptione legis , modo appareat validior & firmitior , *arg. l. Lucius 93 §. quasi. 3. D. De legatis 3.* Ubi masculinum ex legis dispositione concipit femininum : & tamen ab ea dispositione receditur , quando constat de contraria voluntate testatoris . A fortiori præ-

præsumptio tollit suspicionem, quæ videtur esse quid minus præsumptione. Sic etiam una præsumptio cedit pluribus, nisi sit talis, quæ pluribus sit potentior & efficacior: & specialis vincit generalem. Et sicut una præsumptio tollit aliam, ita etiam una aliam elidit, sicut una probatio aliam.

2. Dum autem agitur de duabus præsumptionibus, iuris vel hominis. Judicis arbitrio relinquendum est, quæ sit potentior. Interim ab interpretibus solet censeri potentior & firmiter, quæ facit subsistere & valere actum. Item quæ benignior: quæ magis verosimilis: quæ pro reo est: quæ absurdum & iniquum evitatur. Similiter præsumptio, proveniens à substantia, potentior est ea, quæ provenit à solemnitate: quæ iuri communi inhæret, potentior ea est, quæ iure speciali nectitur: specialis item firmiter est generalis: & inter duas speciales illa, quæ specialior: naturalis item accidentalis: & quæ descendit à quali possessione potentior est ea, quæ quæque res præsumitur libera item fundatâ in ratione naturali potentior est fundata in ratione civili: & denique quæ favor animæ, potentior est ea, quæ dicimus delictum non præsumi.

§. VI.

An Præsumptio allegari debeat, ut profit ei, pro quo stat?

1. Præsumptio iuris & de jure allegari non debet.
2. Præsumptio iuris alleganda, quando oritur ex facto proprio.
3. Iudex quatenus supplere eam possit.
4. Non verò alleganda, quando ex facto adversarii oritur.
5. Præsumptio hominis semper alleganda.
6. Quo tempore præsumptio in iudicio allegari debeat.

1. Hanc quæstionem latè tractat Menoch. *De præsumpt. lib. 1. q. 48.* Ubi in primis tradit, non esse necesse, allegari præsumptionem iuris & de iure, quia illam lex habeat pro veritate, quam Iudex velit nolit sequi debet.

2. Præsumptionem verò iuris, allegari tunc debere, quando oritur ex facto proprio, vel circa factum proprium versatur. Idque variis demonstrat exemplis. Ut v. g. licet is, qui olim fuit dominus alicuius rei,

etiam hodie præsumatur dominus, & sic de aliis: tamen huiusmodi præsumptio, etiam notoria, allegari debet, cum ex parte agentis tum ex parte excipientis, sive in criminalibus sive in civilibus (nisi fortè colligi possit ex actis probatoriis aut versetur in causis summaris, quibus casibus necesse non est eam allegare: quia alioquin posset Iudex existimare, non allegantem eamolle uti. Et licet Iudex possit talem præsumptionem, si non allegetur, supplere & sequi, tamen supplere non tenetur, imò non potest quando pars nullum factum in iudicium deduxit, ex quo colligi possit, sed tunc solum, quando factum aliquod tale in iudicium deducit, ex quo resultet huiusmodi præsumptio quia ea quæ sunt iuris, cuiusmodi est præsumptio iuris, Iudex supplere tenetur, *l. unica Cod. de quæ desunt advocatis partium, &c.* Hinc cum possessio de præterito præsumatur possessio de præteriti, sufficit allegare possessionem præteritam: & cum ex diutina præstatione resultet præsumptio causæ subsistentis, sufficit allegare ipsam diutinam præstationem & illam probare, quia Iudex supplere debet præsumptionem inde resultantem.

3. Secundò tradit, non videri necessariam, allegationem, quando oritur ex facto adversarii, vel circa eius factum versatur, quia nihil imputari possit ei, pro quo est talis præsumptio, si eam non alleget, cum pendeat ex facto alterius, cuius mentem & animum non novit: Quòd si præsumptio iuris resultet ex facto utriusque, non esse allegandam, censet Abbas & Felin. *in c. Affertis 2. h. 1.* Ubi præsumptio oriens ex facto utriusque non fuit allegata quæ de re videndus est Covar. *in c. Rainusius §. 11. n. 1. vers. sed quoties De testamentis.*

4. Tertio docet, quod, quando hæc præsumptio ex nullò oritur facto, uti est illa, qua homo præsumitur vivere usque ad centum annos, non satis constet inter DD. an allegari debeat, nec ne.

5. Quarto docet, præsumptionem hominis solius omninò allegandam esse, cum hæc sit prorsus ignota iudici.

6. Denique si queratur, quo tempore præsumptio in iudicio alleganda sit. Respondet Menoch. *l. 1. q. 50. cum aliis, quos citat.* quovis tempore allegari posse, sive quando offertur libellus, modo tamen repetatur in